

заборгованістю в умовах кризи / Л. В. Таратута / [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_4/220.pdf. – Дата звертання : 3 березня 2015. **20.** Червінька О. С. Управління дебіторською заборгованістю на підприємстві / О. С. Червінька, О. І. Демків / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_10/260_Czer.pdf. – Дата звертання : 3 березня 2015.

Bibliography (transliterated): 1. Boyarko I. M «Accounts receivable Optimization Company» Business, Finance and Law. No. 9. 2010. 19–25. Print. 2. Boyarova O. A. and Cusick N. P. «Provision for doubtful debts as a prudent tool impact on the enterprise» Accounting and Finance AIC. No. 4. 2010. 41–44. Print. 3. Vasilenko V. «Receivables: legal control» Balance. No. 92. 2012. 24–27. Print. 4. The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» dated 16. 07. 99 number 996-XIV. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>>. 5. Instructions on the use of Chart of Accounts for assets, capital, liabilities and business operations of enterprises and organizations number 291. Web. 3 March 2015 <http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/REG4186.html>. 6. Klepar G. «Loss of value of receivables by national and international standards, the Tax Code of Ukraine» Accounting and Auditing. No. 4. 2012. 18–25. Print. 7. Kuzenko T. B. and Sizova V. S. «Receivables Management as a factor in ensuring the financial security of enterprises» Bulletin of Economics and transportation industries. No. 29. 2010. 124–126. Print. 8. International Accounting Standard 39 «Financial Instruments: Recognition and Measurement». Web. 3 March 2015 <http://www.minfin.gov.ua/document/92452/MSBO_39.pdf>. 9. The national provisions (Standard) 1 «General Requirements for Financial Reporting» dated 02. 07. 13 number 73. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>>. 10. Nashkierska G. «Features recognition and measurement of current receivables for products, goods, works and services» Accounting and Auditing. No. 11. 2009. 31–37. Print. 11. Pasenko N. S. and Shushlyakova O. V. «Comparison of receivables in accordance with Ukrainian and international standards» BusinessInform. No. 29. 2011. 101–104. Print. 12. Tax Code of Ukraine dated 02. 12. 10 number 2755-VI. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-vi>>. 13. Regulations (Standard) 10 «Receivables» dated 08. 10. 99 number 237. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0725-99>>. 14. Regulations (Standard) 13 «Financial Instruments», dated 30. 10. 2001 number 559. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1050-01>>. 15. Notes to the annual financial statements dated 29. 11. 2000 number 302. Web. 3 March 2015 <<http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0904-00>>. **16.** Rybalko A. «Some aspects of effective management of accounts receivable» Bulletin of Zaporizhzhya National University. No. 1. 2011. 164–169. Print. **17.** Site of the State Statistics Service of Ukraine. Web. 3 March 2015 <<http://www.ukrstat.gov.ua/>>. **18.** Solovey N. V. and Malinoshevska K. I. «Problems account receivables». Web. 3 March 2015 <http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2010_25/malinoshevska.pdf>. **19.** Taratuta L. V. «Current receivables management in crisis» Web. 3 March 2015 <http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2011_4/220.pdf>. **20.** Chervinka O. S. «Receivables Management at the enterprise». Web. 3 March 2015 <http://www.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltu/21_10/260_Czer.pdf>.

Надійшла (received) 18.03.2015

УДК 336. 764

В. А. ЯНКОВСЬКА, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;
А. О. СЕМЕНЕЦЬ, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі;
Р. А. ЧЕМЧИКАЛЕНКО, канд. екон. наук, доц., Харківський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

ФОНДОВИЙ РИНОК УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН

У статті розглянуто основні показники діяльності фондового ринку на сучасному етапі його розвитку, висвітлені деякі проблеми його функціонування та запропоновані перспективи розвитку та стратегії інтегрування у міжнародні ринки. Показано, що інтеграція з Європейським Союзом дозволить Україні спростити процедуру розміщення вітчизняних цінних паперів за кордоном і сприятиме зменшенню надмірного податкового навантаження на суб'єкти господарювання в Україні.

Ключові слова: фондовий ринок, цінні папери, фондова біржа.

Вступ. Зближення існуючого і майбутнього законодавства України з міжнародними нормами є важливими умовами досягнення привабливості ринків цінних паперів України для інвесторів. Ґрунтовного осмислення стратегії європейської інтеграції України можливо досягти на основі вивчення конкретних європейських і міжнародних норм. Цей шлях має забезпечити реальну можливість інтеграції українського ринку цінних паперів у міжнародні ринки.

Аналіз останніх досліджень та літератури. Питання розвитку фондового ринку та його подальшої глобалізації відображено у працях таких зарубіжних та українських дослідників, як: Царенко О. М., Бей Н. О., Мартиненко О. Д., Сало І. В., Мозговий О. М., Баторшина А. Ф., Величко О. Г., Фролова Т. О., Бурмака М. О., Галанов В. О., Корнійчук О. П., Богатов А. О., Дєєва Н. Е., Котова М. В., Задорожнюк В. С., Нікончук В. В., Омельченко О. І., Штуца В. М. та багато інших. Але питання розвитку фондового ринку України потребують більшої уваги і поглибленого вивчення.

Мета досліджень, постановка проблеми. Метою статті є оцінка стану та визначення проблем функціонування фондового ринку України, а також обґрунтування напрямів вдосконалення його розвитку та європейської інтеграції.

Зближення існуючого і майбутнього законодавства України з міжнародними нормами є важливими умовами досягнення привабливості ринків цінних паперів України для інвесторів. Ґрунтовного осмислення стратегії європейської інтеграції України можливо досягти на основі вивчення конкретних європейських і міжнародних норм. Цей шлях має забезпечити реальну можливість інтеграції українського ринку цінних паперів у міжнародні ринки. На сьогодні актуальним є пошук найбільш досконалих системних показників та факторів в системі корпоративного управління. Зокрема, для українських підприємств необхідно враховувати існуючі особливості та умови їхньої діяльності для розроблення ефективної рейтингової моделі оцінки корпоративного управління. В той же час проблема систематизації та аналізу основних методичних підходів до оцінювання системи корпоративного управління не є достатньо вивчена і потребує подальшого удосконалення з метою більш чіткої їх адаптації до діяльності вітчизняних підприємств.

Розглянемо основні показники розвитку фондового ринку України. Показник обсягу залучених інвестицій в економіку України через інструменти фондового ринку протягом січня-вересня 2014 року становив 66,91 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року обсяг залучених інвестицій в економіку України через інструменти фондового ринку зменшився на 16,49 млрд. грн.

Протягом січня-вересня 2014 року Комісією зареєстровано 107 випусків акцій на суму 11,24 млрд. грн. Порівняно з аналогічним періодом 2013 року обсяг зареєстрованих випусків акцій зменшився на 21,66 млрд. грн.

Значні за обсягом випуски акцій, які суттєво вплинули на загальну структуру зареєстрованих випусків акцій протягом зазначеного періоду, зареєстровано наступним банківським установам, з метою збільшення статутного капіталу, зокрема: ПАТ «Дельта Банк», ПАТ «Укрсоцбанк», ПАТ «Український інноваційний банк», ПАТ «Банк Національний кредит», ПАТ «Банк Кредит Дніпро», ПАТ «ПРАЙМ-БАНК», ПАТ «Банк Альянс», ПАТ «БМ Банк», ПАТ «Платинум Банк», ПАТ «Піреус Банк МКБ», ПАТ «Діамантбанк», ПАТ КБ «ПриватБанк», ПАТ КБ «Фінансова ініціатива», ПАТ «Державний експортно-імпорتنний банк України», ПАТ «ВТБ Банк» та ПАТ Банк «Контракт».

У січні-вересні 2014 року Комісією зареєстровано три випуски сертифікатів ФОН ТОВ «Фінансова компанія «Сучасна нерухомість» на загальну суму 53,00 млн. грн., зареєстровано 8 випусків опціонних сертифікатів на суму 101,00 тис. грн.

Протягом січня-вересня 2014 року Комісією зареєстровано 1 випуск облігацій місцевих позик Київською міською Радою на суму 2,63 млрд. грн., випуск інвестиційних сертифікатів КУА ПФ становив 23,43 млрд. грн., що менше на 407,80 млн. грн. порівняно з даними за аналогічний період 2013 року.

За цей же час обсяг зареєстрованих випусків акцій КІФ становив 5,23 млрд. грн., що більше на 2,24 млрд. грн. порівняно з даними за аналогічний період 2013 року.

З початку реєстрації за станом на 30. 09. 2014 кількість зареєстрованих корпоративних та пайових інвестиційних фондів становила 2045 інститутів спільного інвестування, з них: 375 – корпоративних інвестиційних фондів, 1670 – пайових інвестиційних фондів.

За результатами торгів на організаторах торгівлі обсяг біржових контрактів з цінними паперами протягом січня-вересня 2014 року становив 473,31 млрд. грн. (таблиця 1).

Протягом січня-вересня 2014 року порівняно з даними аналогічного періоду 2013 року обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі збільшився на 38,60% (або на 131,82 млрд. грн.) (січня-вересня 2013 року–341,49 млрд. грн.).

Найбільший обсяг торгів за фінансовими інструментами на організаторах торгівлі протягом періоду зафіксовано з:

– державними облігаціями України – 422,90 млрд грн (89,35% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні-вересні року);

Таблиця 1 – Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі протягом січня-вересня 2014 року, млн. грн

2Період	Організатор торгівлі										Усього*
	УФБ	КМФБ	ПФТС	УМВБ	ІННЕКС	ПФБ	УМФБ	ПЕРС-ПЕК-ПІВА	СЄФБ	УБ	
Січ.	178,36	370,57	7257,99	0,03	11,36	737,45	69,76	34315,07	30,60	552,36	43 523,54
Лют.	8,75	251,57	7861,06	0,06	3,09	131,12	4,78	36448,15	4,25	506,71	45 219,53
Берез.	2,17	1553,23	3885,80	0,02	2,19	73,96	4,43	15683,82	27,70	566,66	21799,99
Квіт.	107,65	675,22	4454,72	0,02	1,33	1328,16	3,32	13756,50	78,29	684,17	21089,38
Трав.	4,59	217,61	6568,36	0,02	0,20	593,76	2,82	39593,19	13,80	648,81	47643,17
Черв.	6,35	833,97	10683,10	0,02	0,93	168,49	3,22	24269,13	33,97	661,85	36661,03
Лип.	10,96	468,44	7301,86	0,03	0,43	136,99	3,28	25911,41	14,99	984,77	34833,15
Серп.	17,93	575,78	13127,22	0,02	0,78	471,25	4,14	113455,17	18,72	887,53	128 558,54
Верес.	2,94	796,81	12596,86	0,00	0,88	2519,70	3,28	76985,63	197,02	883,23	93 986,36
Усього	339,69	5743,19	73736,98	0,24	21,19	6160,88	99,02	380418,06	419,34	6376,10	473 314,69

– облігації підприємств – 24,25 млрд. грн. (5,12% від загального обсягу біржових контрактів на організаторах торгівлі у січні-вересні 2014 року).

Обсяг біржових контрактів з цінними паперами на організаторах торгівлі на вторинному ринку становив 96,93% від загального обсягу виконаних біржових контрактів протягом зазначеного періоду.

Виходячи з викладеної вище інформації необхідно вжити заходів щодо підвищення ролі ринку цінних паперів в процесах перерозподілу фінансових ресурсів, їх акумуляції для вирішення пріоритетних державних задач, зміцнення фінансового стану організацій та розширення їх інвестиційних можливостей; створення цілісної та ефективної системи ринку цінних паперів та фінансових інститутів; сталий ріст капіталізації ринку цінних паперів та розширення практики залучення інвестицій з використанням інструментів ринку цінних паперів.

Україна має достатній економічний потенціал для розбудови національного фондового ринку, темпи зростання якого випереджатимуть динаміку росту валового внутрішнього продукту. Ринок цінних паперів повинен функціонувати як регульований елемент цілісної фінансової системи, синхронізований з банківським сектором і системою державних фінансів. Саме тому хаотичний, спорадичний його поступ не є можливим, і з метою впорядкування цього процесу і НКЦПФР була підготовлена чітка стратегія, що й визначить основоположні напрями його подальшого реформування та суттєвої модернізації на усіх рівнях – правовому, інституційному і технологічному.

Найважливішим завданням, описаним в документі є стимулювання притоку інвестицій в економіку України через інтеграцію фондового ринку в світові ринки капіталу та імплементацію найкращих європейських стандартів та практик, а також принципів, рекомендованих IOSCO (International Organization of Stockmarket Commissions, Міжнародною організацією регуляторів ринків цінних паперів). Саме тому, документ носить назву, що максимально розкриває прагнення України до такої інтеграції, - «Європейський вибір: нові можливості для прогресу та зростання».

Метою програми розвитку фондового ринку України на 2015–2017 роки «Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання») є стимулювання притоку інвестицій в економіку України через інтеграцію фондового ринку у світові ринки капіталу та запровадження кращих світових стандартів і практик.

Відповідно до мети програми на період до 2017 року основними завданнями розвитку фондового ринку є:

- розвиток корпоративної реформи, підвищення ефективності регулювання емітентів, розширення інструментарію на фондовому ринку;
- стимулювання інвестицій та розвитку інституційних інвесторів;

- забезпечення надійного і ефективного функціонування ринкової інфраструктури та фінансових посередників;
- забезпечення функціонування єдиної державної політики.

Висновки. Отже, таким чином, резюмуючи короткий огляд ринку, можна зазначити, що важливим кроком для розвитку фондового ринку України на сьогоднішньому етапі є інтеграція з Європейським Союзом, що дозволить спростити процедуру розміщення вітчизняних цінних паперів за кордоном, а також сприятиме зменшенню надмірного податкового навантаження на суб'єкти господарювання в Україні.

Також основними напрямками розвитку фондового ринку України на перспективу можна виділити:

- підвищення ролі ринку цінних паперів в процесах перерозподілу фінансових ресурсів, їх акумуляції для вирішення пріоритетних державних задач зміцнення фінансового стану організацій та розширення їх інвестиційних можливостей;
- створення цілісної та ефективної системи ринку цінних паперів та фінансових інститутів;
- сталий ріст капіталізації ринку цінних паперів та розширення практики залучення інвестицій з використанням інструментів ринку цінних паперів;
- підвищення рівня показника капіталізації лістингових компаній України;
- покращення позицій України у рейтингах Світового банку за показником обсягу торгів та за показником відношення обсягу торгів до ВВП;
- підвищення рівня показника S&P (індекс фондового ринку);
- зростання показника індексу рівня захисту інвесторів, що дозволить Україні переміститися у Рейтингу DoingBusiness;
- більш повне та широке впровадження принципів та цілей регулювання ринку цінних паперів IOSCO, а також присвоєння фондовому ринку України відповідно до класифікації міжнародного індексного агентства FTSE статусу AdvancedEmerging.

Список літератури: 1. Інформаційна довідка щодо розвитку фондового ринку України протягом січня-вересня 2014 року [Електронний ресурс]/Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua/fund/analytics> 2. Програма розвитку фондового ринку [Електронний ресурс]/Режим доступу: <http://nssmc.gov.ua/fund/development/plan> 3. Павлік І. Періодизація розвитку фондового ринку України у новітній час [Електронний ресурс]/Режим доступу: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_4_2014_05_22_23/periodizacija_rozvitku_fondovogo_rinku_ukrajini_u_novitnij_chas/62-1-0-984 4. Аналіз міжнародного фондового ринку та його впливу на український фондовий ринок [Електронний ресурс]/Режим доступу: http://knowledge.allbest.ru/bank/3c0a65635b2bd69b5d43a88421316d37_0.html.

Bibliography (transliterated): 1. Informatsiyna dovidka shchodo rozvytku fondovoho rynku Ukrayiny protyahom sichnya-veresnya 2014 roku [Elektronnyy resurs]/Rezhym dostupu: <http://nssmc.gov.ua/fund/analytics> 2. Prohrama rozvytku fondovoho rynku [Elektronnyy resurs]/Rezhym dostupu: <http://nssmc.gov.ua/fund/development/plan> 3. Pavlik I. Periodyzatsiya rozvytku fondovoho rynku Ukrayiny u novitnij chas [Elektronnyy resurs]/Rezhym dostupu: http://sophus.at.ua/publ/2014_05_22_23_kampodilsk/sekcija_4_2014_05_22_23/periodizacija_rozvitku_fondovogo_rinku_ukrajini_u_novitnij_chas/62-1-0-984 4. Analiz mizhnarodnoho fondovoho rynku ta yoho vplyvu na ukrayins'kyu fondovyy rynek [Elektronnyy resurs]/Rezhym dostupu: http://knowledge.allbest.ru/bank/3c0a65635b2bd69b5d43a88421316d37_0.html.

Надійшла (received) 10.12.2014